

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського**

_____ проф. Лазаренко Н.І.
« ____ » _____ 2022 р.

ПРОГРАМА І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

*з дошкільної педагогіки і фахових методик дошкільної освіти
для вступу на ОС бакалавра
на основі ОКР молодшого спеціаліста
за спеціальністю: 012 Дошкільна освіта*

Голова фахової атестаційної
комісії

Присяжнюк Л.А., канд.
пед. наук, доцент кафедри
дошкільної освіти

ВСТУП

Програма вступного випробування з дошкільної педагогіки і фахових методик дошкільної освіти укладена для вступників, які вступають на навчання за освітньо-професійними програмами підготовки бакалаврів галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 012 Дошкільна освіта. До участі у вступному випробуванні допускаються особи, які завершили навчання та здобули диплом молодшого спеціаліста за спеціальністю Дошкільна освіта.

Програма вступного випробування укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста зі спеціальності “Дошкільна освіта” і спрямована на діагностику рівня сформованості професійних знань та вмінь абітурієнта з таких навчальних дисциплін: “Педагогіка (дошкільна)”, “Теорія та методика співпраці ДНЗ з родинами”, “Теорія і методика навчання рідної мови”, “Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку”, “Методика ознайомлення дітей з природою”.

Вступні випробування проводяться у формі співбесіди, за результатами якої комісія приймає рішення про зарахування вступника до складу студентів на навчання на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за спеціальністю 012 “Дошкільна освіта”.

Метою вступного випробування з дошкільної педагогіки і фахових методик дошкільної освіти є перевірка ступеня засвоєння теоретичних основ дошкільної педагогіки і окремих методик дошкільної освіти (глибини, усвідомленості і системності професійних знань), а також визначення рівня сформованості умінь ефективно вирішувати типові завдання та виконувати професійну діяльність в сучасних закладах дошкільної освіти.

Критерії оцінювання відповіді вступника

В оцінці теоретичних знань вступників враховуються такі критерії: достатність обсягу знань; ґрунтовність обізнаності з основними поняттями, принципами, законами, правилами, фактами, явищами; рівень володіння педагогічною та методичною теорією і логікою міркувань; рівень здійснення мислительних операцій – аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення; рівень володіння культурою мовлення у проявах усіх ознак: правильності, точності, виразності, доцільності, змістовності. Оцінювання практичних умінь вступників здійснюється на основі виявленої ними здатності застосовувати знання в конкретних педагогічних ситуаціях, моделювати освітній процес в ЗДО у різноманітних методах і формах роботи з дітьми різних вікових категорій.

190-200 балів	Знання глибокі та усвідомлені. Виклад матеріалу – обґрунтований, логічний, переконливий. Вступник наводить приклади з праць сучасних вчених та вчених минулого. Усвідомлює, яким чином рекомендації педагогів можна застосувати у сучасному навчально-виховному процесі. Може висловити власну думку при відповіді на проблемне питання. Аналізує підходи до розуміння певних проблем у поглядах різних вчених, може порівняти їх. Відповідь містить власні приклади, що свідчить про творче засвоєння матеріалу. Відповідь стилістично та граматично правильна.
180-190 балів	Знання достатньо повні та усвідомлені. Загалом, відтворення матеріалу свідоме і повне, з деякими неточностями у другорядному матеріалі; виклад матеріалу достатньо обґрунтований, дещо порушено послідовність викладу. Вступник наводить приклади з творів сучасних вчених та вчених минулого. Усвідомлює, яким чином рекомендації педагогів можна застосувати у сучасному навчально-виховному процесі. Відчуває труднощі при відповіді на проблемні питання.
160 – 180 балів	Знання недостатньо повні, але усвідомлені. Вступник допускає неточності під час викладу матеріалу. Наводить деякі приклади з творів сучасних вчених та вчених минулого, що стосуються проблем дошкільної педагогіки та фахових методик дошкільної освіти. Не завжди усвідомлює, яким чином рекомендації педагогів можна застосувати у сучасному навчально-виховному процесі. Відчуває труднощі при відповіді на проблемні питання. Не може, або затрудняється порівняти підходи до розуміння певних проблем у поглядах різних вчених.
140 – 160 балів	Вступник відображає на репродуктивному рівні половину необхідних понять та визначальних положень теми. Не зовсім вдало ілюструє відповідь прикладами з творів відомих вчених минулого та сучасних педагогів. Не виявляє творчого підходу у процесі виконання завдань з фахових методик дошкільної освіти.
120 – 140 балів	Несвідоме, механічне відтворення третини матеріалу зі значними помилками та прогалинами; судження необґрунтовані; недостатньо проявляється самостійність мислення. Вступник не ілюструє відповідь прикладами з творів відомих вчених минулого та сучасних педагогів. Виконує завдання репродуктивного характеру, не виявляє творчого підходу. Відповідь містить деякі стилістичні та граматичні помилки.
100 - 120 балів	Вступник може відтворити лише деякі основні поняття та визначальні положення теми. Відповідь містить помилки та неточності. Вступник не може відповісти на проблемні

	питання. Не ілюструє відповідь прикладами з творів відомих вчених минулого та сучасних педагогів. Завдання з фахових методик дошкільної освіти виконує на низькому рівні, допускаючи методичні помилки.
--	---

**Перелік питань
для вступу на навчання на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за
спеціальністю 012 “Дошкільна освіта”**

Питання з дошкільної педагогіки

1. Означте дошкільну педагогіку як науку про закономірності виховання і навчання дітей від народження до вступу в школу. Схарактеризуйте основні поняття (категорії) дошкільної педагогіки: виховання, навчання, розвиток особистості в дошкільному віці, дошкільна освіта.
2. Схарактеризуйте особистість дитини як об’єкт і суб’єкт виховання. З’ясуйте фактори становлення особистості дошкільника.
3. Дайте характеристику сучасної системи дошкільної освіти в Україні. Визначте функції сучасного ЗДО згідно освітянських законодавчих документів. Представте типи закладів дошкільної освіти, які функціонують в Україні та схарактеризуйте їх.
4. Спираючись на сучасні освітянські документи, схарактеризуйте мету і завдання виховання дітей дошкільного віку.
5. Означте закономірності та схарактеризуйте принципи виховання дітей дошкільного віку, класифікуйте їх.
6. З’ясуйте значення фізичного, розумового, морального, естетичного, трудового виховання у формуванні особистості дошкільника. Обґрунтуйте необхідність їх здійснення у єдності та взаємозв’язку.
7. Схарактеризуйте фізичне виховання і фізичний розвиток дошкільника. Окресліть завдання фізичного виховання дітей дошкільного віку, зміст та засоби фізичного виховання.
8. Розкрийте значення розумового виховання у формуванні особистості дошкільника. Схарактеризуйте методи та засоби розумового виховання.
9. Схарактеризуйте сенсорне виховання як основу розумового виховання дітей раннього і дошкільного віку. Встановіть зв’язок і послідовність реалізації завдань сенсорного виховання і сенсорного розвитку дітей різних вікових груп.
10. З’ясуйте мету морального виховання дошкільників у контексті загальнолюдських цінностей. Визначте особливості формування моральних уявлень, моральних почуттів і навичок моральної поведінки у дітей дошкільного віку.
11. Схарактеризуйте педагогічну оцінку вчинків дітей як засобу їх морального виховання. Розкрийте особливості організації практики моральної поведінки дітей в різних видах діяльності.
12. Схарактеризуйте культуру поведінки як ознаку моральної спрямованості особистості. Розкрийте зміст норм і правил поведінки для дітей молодшого,

середнього і старшого дошкільного віку, шляхи їх формування, методи і прийоми виховання .

13. Дайте характеристику дитячому колективу, з'ясуйте етапи становлення колективних взаємин дітей у різних вікових групах. Визначте види дитячої взаємодопомоги. Розкрийте суть процесу формування навичок взаємодопомоги.
14. З'ясуйте причини негативних проявів поведінки дітей раннього і дошкільного віку (вередливості, впертості, грубості, а також нерішучості, полохливості, несміливості) та схарактеризуйте шляхи їх попередження. Представте методи перевиховання вередливих та впертих дітей.
15. Розкрийте зв'язок морального та трудового виховання дітей. Окресліть завдання трудового виховання дошкільників у різних вікових групах. Назвіть умови морально-трудоного виховання дітей в сім'ї та в дошкільному закладі.
16. Розкрийте суть естетичного виховання й естетичного розвитку дошкільників. З'ясуйте особливості організації естетичної діяльності в різних вікових групах.
17. Схарактеризуйте особливості прояву національної свідомості у дітей дошкільного віку. Розкрийте зміст ознайомлення дітей з основами народознавства. Наведіть приклад народних свят в дитячому садку.
18. На підставі аналізу психологічної та педагогічної теорії схарактеризуйте гру як провідний вид діяльності дошкільника. Розкрийте значення іграшки в розвитку дитини, її освітню і виховну цінність.
19. Представте класифікацію дитячих ігор. Розкрийте характерні особливості кожної класифікаційної групи. З'ясуйте особливості педагогічного керівництва ігровою діяльністю дошкільників.
20. Сформулюйте поняття “дошкільна дидактика”. Розкрийте особливості навчання дітей дошкільного віку.
21. Схарактеризуйте закономірності та принципи навчання дошкільників.
22. Схарактеризуйте зміст навчання дітей дошкільного віку.
23. Схарактеризуйте методи і форми організації навчання дітей дошкільного віку.
24. Розкрийте сутність заняття як форми організації навчання дошкільників, з'ясуйте основні його ознаки. Здійсніть класифікацію занять за змістом, метою, формою організації, методикою проведення.
25. З'ясуйте особливості педагогічного процесу в закладі дошкільної освіти. Обґрунтуйте необхідність створення розвивального середовища як складової педагогічного процесу в ЗДО.
26. З'ясуйте особливості планування та обліку навчально-виховної роботи в ЗДО. Схарактеризуйте різні види і форми планування.
27. Розкрийте особливості сімейного виховання дошкільників. Означте функції сім'ї.
28. Розкрийте суть взаємодії школи і сім'ї у вихованні дітей. Назвіть та схарактеризуйте форми співпраці батьків і педагогів.
29. Визначте поняття “готовність дитини до шкільного навчання”. Назвіть та схарактеризуйте компоненти готовності дитини до школи.

30. Схарактеризуйте сутність адаптації дитини до шкільного навчання. Означте напрями спільної роботи дошкільного закладу і школи.

Питання з окремих методик дошкільної освіти

Теорія і методика навчання рідної мови

1. Визначте актуальні проблеми методики навчання дошкільників рідної мови на сучасному етапі розвитку науки.
2. Розкрийте значення та з'ясуйте сутність культури українського мовлення вихователя.
3. Розкрийте методику розвитку мовлення дітей раннього віку.
4. З'ясуйте специфіку виховання звукової культури мовлення у дітей дошкільного віку.
5. Розкрийте методичні засади організації словникової роботи на заняттях у дошкільних закладах.
6. Схарактеризуйте зміст та сформулюйте завдання формування граматичної правильності мовлення дітей середньої групи.
7. Розкрийте методику розвитку діалогічного мовлення у дітей дошкільного віку.
8. Розкрийте методику навчання дітей дошкільного віку складати розповіді.
9. З'ясуйте сутність дидактичної гри та визначте її місце в системі мовленнєвої підготовки дітей дошкільного віку.
10. Розкрийте особливості раннього навчання дітей грамоти.

Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку

1. Визначте місце теорії і методики формування елементарних математичних уявлень в системі педагогічних наук. З'ясуйте предмет та завдання методики. Схарактеризуйте основні компоненти методичної системи навчання математики.
2. Розкрийте історико-педагогічні аспекти в розвитку методики формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку від найдавніших часів до XX століття. Проаналізуйте сучасні підходи до логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку.
3. Означте вимоги до логіко-математичного розвитку дітей різного віку на кожному віковому етапі (за чинними освітніми програмами).
4. З'ясуйте особливості розвитку логічних операцій мислення (аналізу, синтезу, серіації, порівняння, абстрагування, класифікації, узагальнення) у дошкільнят.
5. Схарактеризуйте принципи, методи, засоби формування логіко-математичної компетентності дошкільнят.
6. Схарактеризуйте форми організації навчання дітей елементам математики.
7. Розкрийте сутність сучасного заняття з логіко-математичного розвитку дітей у сукупності його формальних, змістових та структурних ознак.
8. З'ясуйте особливості розвитку у дітей уявлень про множину, число і лічбу в процесі навчання. Розкрийте методику навчання дітей старшого дошкільного віку обчисленню.

9. З'ясуйте особливості формування просторових та часових уявлень у дітей дошкільного віку.
10. Схарактеризуйте форми взаємодії сім'ї і дошкільного закладу у навчанні дітей елементам математики.

Методика ознайомлення дітей з природою

1. Визначте мету та завдання ознайомлення дітей з природою в закладі дошкільної освіти.
2. Схарактеризуйте зміст еколого-природничої освіти дітей дошкільного віку згідно з Базовим компонентом дошкільної освіти та освітніми програмами.
3. Схарактеризуйте принципи відбору знань дошкільників про природу.
4. Назвіть загальні показники компетентностей дошкільників за освітнім напрямом "Дитина в природному довкіллі" Базового компонента дошкільної освіти в Україні. Розкрийте зміст та прогнозовані результати еколого-природничої освіти.
5. Схарактеризуйте куточок живої природи як об'єкт еколого-розвивального середовища закладу дошкільної освіти. З'ясуйте методику організації навчально-пізнавальної і трудової діяльності дітей у ньому.
6. Визначте вимоги до облаштування городу на ділянці дитячого садка. Розкрийте його значення в реалізації завдань ознайомлення дітей з природою. З'ясуйте зміст організації праці дітей на городі.
7. Схарактеризуйте засоби наочності та розкрийте їх значення в ознайомленні дітей дошкільного віку з природою.
8. Схарактеризуйте спостереження як основний метод ознайомлення дітей з природним довкіллям. Розкрийте методику організації спостережень у природі. З'ясуйте вимоги до підготовки та організації спостережень.
9. Дайте характеристику нескладним дослідам як методу ознайомлення дітей з природним довкіллям. Представте структуру дослідів. Розкрийте методику їх організації і проведення.
10. Схарактеризуйте заняття як форму ознайомлення дітей з природою в закладі дошкільної освіти. Розкрийте методику організації і проведення односпрямованих (предметних) і різноспрямованих (інтегрованих, комплексних) занять.

Література

Нормативні документи, програми

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) [Електронний ресурс]. Режим доступу : https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_povu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Дитина : освітня програма для дітей від двох до семи років / Г. В. Беленька, О. Л. Богініч та ін. – К., 2020. – 440 с.
3. Закон України “Про дошкільну освіту” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
4. Закон України “Про освіту” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
5. Освітня програма «Впевнений старт» для дітей старшого дошкільного віку / [Н. В. Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С. Шевчук]; За заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. – К. : Українська академія дитинства, 2017. – 80 с.
6. Стежинки у Всесвіт : комплексна освітня програма для дітей раннього та передшкільного віку : комплексна освітня програма / автор. колектив ; наук. керівник К. Л. Крутій. – Запоріжжя : ТОВ “ЛПКС” ЛТД, 2020. – 244 с.
7. Я у Світі : програма розвитку дитини від народження до шести років / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова [та ін.] ; наук. кер. О. Л. Кононко. – К. : МЦФЕР-Україна, 2019. – 488 с.

Дошкільна педагогіка

1. Вільчковський Е. С. Теорія і методика виховання дітей дошкільного віку : навч. посібник для студентів дошкільних факультетів вищих педагогічних навчальних закладів / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. – 2-е вид., переробл. та доповн. – Суми : Універс. кн., 2004. – 428 с.
2. Лисенко Н. В. Педагогіка українського дошкілля : у 2 ч. : навч. посіб. / Н. В. Лисенко, Н. Р. Кирста. – К. : Вища школа, 2006. – Ч. 1. – 302 с.
3. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років “Дитина” / Г. В. Біленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна [та ін.]. – 5-е вид. – К., 2020. – 568 с.
4. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : навч.-метод. посіб. / за ред. Г.С. Тарасенко. – К. : Слово, 2010. – 320 с.
5. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т. І. Поніманська. – К. : Академвидав, 2004. – 456 с.
6. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : практикум : навч. посібн. для студ. вищ. навч. закладів / Т. І. Поніманська, І. М. Дичківська. – К. : Слово, 2004. – 352 с.
7. Поніманська Т. І. Моральне виховання дошкільників : навч. посібник / Т. І. Поніманська. – К. : Вища школа, 1993. – 111 с.
8. Стельмахович М.Г. Народне дитинознавство. – К., 1991.

Теорія та методика співпраці ДНЗ з родинами

1. Загородня Л. П. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. П. Загородня, С. А. Тітаренко. – Суми : Університетська книга, 2010. – 317 с.
2. Машовець М. А. Підготовка студентів до співпраці з батьками дітей дошкільного віку : навчально-методичний посібник / М. А. Машовець. – К. : НПУ, 2000. – 128 с.
3. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т. І. Поніманська. – К. : Академвидав, 2004. – 456 с.
4. Родинна педагогіка : навч.-метод. посібник / А. А. Марушкевич, В. Г. Постовий, Т. Ф. Алексеєнко та ін. – К. : ПАРАПАН, 2002. – 216 с.
5. Стельмахович М. Г. Українська родинна педагогіка : навч. посібн. – К. : ІСДО, 1996. – 288 с.
6. Тарасенко Г. С. Відкрийте дітям дивосвіт природи : poradnik для батьків з виховання душі і серця дитини / Г. С. Тарасенко. – Вінниця, 2008. – 240 с.
7. Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки : навч. посіб. / за заг. ред. З. Н. Борисової. – К. : Вища школа, 2004. – 511 с.

Теорія і методика навчання рідної мови

1. Богуш А. Мовленнєвий розвиток дітей від народження до 7 років : монографія / А. Богуш. – К. : Слово, 2010. – 374 с.
2. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика : теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах : підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш ; за ред. А. М. Богуш. – 2-ге видання, доповнене. – К. : Слово, 2011. – 704 с.
3. Богуш А. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах : підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш. – К. : Слово, 2006. – 304 с.
4. Дошкільна лінгводидактика : хрестоматія : навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів : в 2-х ч. / упорядник А. М. Богуш. – К. : Слово, 2005.
5. Крутій К. Л. Діагностика мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку / К. Л. Крутій. – Запоріжжя : ЛПКС, 2005. – 208 с.
6. Крутій К. Л. Розвиваємо у дитини мовлення, інтелект і здібності / К. Л. Крутій. – 2-е вид. – Запоріжжя : ЛПКС, 2007. – 60 с.
7. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку : монографія / за заг. ред. Л. О. Калмикової. – К. : Медведєв, 2007. – 304 с.

Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку

1. Артемова Л. В. Колір. Форма. Величина. Число. – К., 1997.
2. Барташнікова И. А. Учись играя / Барташнікова И. А., Барташніков А. А. – Харьков, 1997.

3. Белошистая А. В. Математика вокруг тебя : методические рекомендации для организации занятий с детьми 4-5 лет / А. В. Белошистая. – М. : Ювента, 2007. – 40 с.
4. Белошистая А. В. Формирование и развитие математических способностей дошкольников : вопросы теории и практики : курс лекций для студ. дошк. факультетов высш. учеб. заведений. – М. : ВЛАДОС, 2003. – 400 с.
5. Сазонова А. В. Загальнотеоретичні основи природничо-математичної освіти дітей дошкільного віку : навчальний посібник для студентів спеціальності “Дошкільна освіта” / автор та укладач А. В. Сазонова. – К. : Слово, 2010. – 248 с.
6. Формирование элементарных математических представлений у дошкольников / под ред. А. А. Столяра. – М. : Просвещение, 1988. – 303 с.
7. Щербакова К. Й. Методика формування елементів математики в дошкільників : навчальний посібник / К. Й. Щербакова. – К. : Видавництво Європейського університету, 2011. – 262 с.

Методика ознайомлення дітей з природою

1. Богуш А. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі : підручник для ВНЗ / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш. – К. : Слово, 2008. – 408 с.
2. Лисенко Н. В. Теорія і практика екологічної освіти : дошкільник-педагог : навчально-методичний посібник для ВНЗ / Н. В. Лисенко. – К. : Слово, 2009. – 400 с.
3. Методика ознайомлення дітей з природою : хрестоматія / уклад. Н. М. Горобаха. – К. Слово, 2012. – 432 с.
4. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років “Дитина” / Г. В. Біленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна [та ін.]. – 5-є вид. – К., 2020. – 568 с.
5. Яришева Н. Ф. Екологічне виховання дошкільників / Н. Ф. Яришева. – Київ : Грамота, 2001. – 55 с.
6. Яришева Н. Ф. Методика ознайомлення дітей з природою : навч. посіб. для пед. інститутів / Н. Ф. Яришева. – К. : Вища шк., 2008. – 255 с.
7. Яришева Н. Ф. Основи природознавства : природа України : навч. посібник / Н. Ф. Яришева. – К. : Вища школа, 2010. – 335 с.